

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet.

KSLA:s portalparagraf

MÅNADENS KARTA 33

Kvinnors sysselsättning i de areella näringarna

Det svenska jordbruket var under större delen av 1900-talet i huvudsak ett familj jordbruk. Ett jordbruk där män, kvinnor och barn bidrog till arbetet på gården. Det var dock vanligen männen som stod som ägare till fastigheten.

I takt med mekaniseringen under 1900-talet minskade behovet av arbetskraft. Irene Flygare kallar detta för förmanligandet av jordbruket, då många traditionellt kvinnliga arbetsuppgifter blev mekaniserade med mjölkning som det tydligaste exemplet. Om en partner fick arbete utanför jordbruket blev det också betydelsefullt för familjens ekonomi. Enligt statistiken hade år 2023 59 procent av jordbrukarnas maka, make eller sambo arbeten utanför jordbruket (Jordbruksverket).

I statistiken kan man särskilja mellan olika kategorier såsom företagare, familjemedlemmar, övriga anställda eller tillfälligt anställda. Det finns olika sätt att räkna arbete. Man kan exempelvis räkna antal personer eller tid som arbetats.

Generellt sett är majoriteten av de sysselsatta inom näringarna män, men fördelningen är regionalt olika. Man bör observera att statistiken från SCB gäller sysselsatta inom en så kallad SNI-kod som täcker jordbruk, skogsbruk och fiske. Skogsbruk och jordbruk överlappar dock en del i då företag vanligen har både delarna. Det är alltså sysselsatta inom ett företag inom den branschen. Statistiken skiljer inte heller på om man är företagare eller anställd eller vilken funktion man har på företaget. En snabb blick på kartan visar att kvinnornas andel är störst i närheten av större städer. I storstadsregionerna är andelen kvinnor högre än genomsnittet, men i många kommuner i landet är det färre än 30 procent kvinnor sysselsatta. Den enda kommunen utan kvinnor är Salem, som dock endast har 6 personer inom denna kategori.

Elias Andersson (2014) som undersökt hur gender reproduceras inom jordbruket menar bland annat att i mer produktiva områden blir det större genuskillnader än i andra regioner. Det handlar dock mer om arbetsuppgifterna än sysselsättningsgraden, men kan tänkas vara betydelsefullt. Det mönster man ser i kartbilden skulle behöva undersökas vidare.

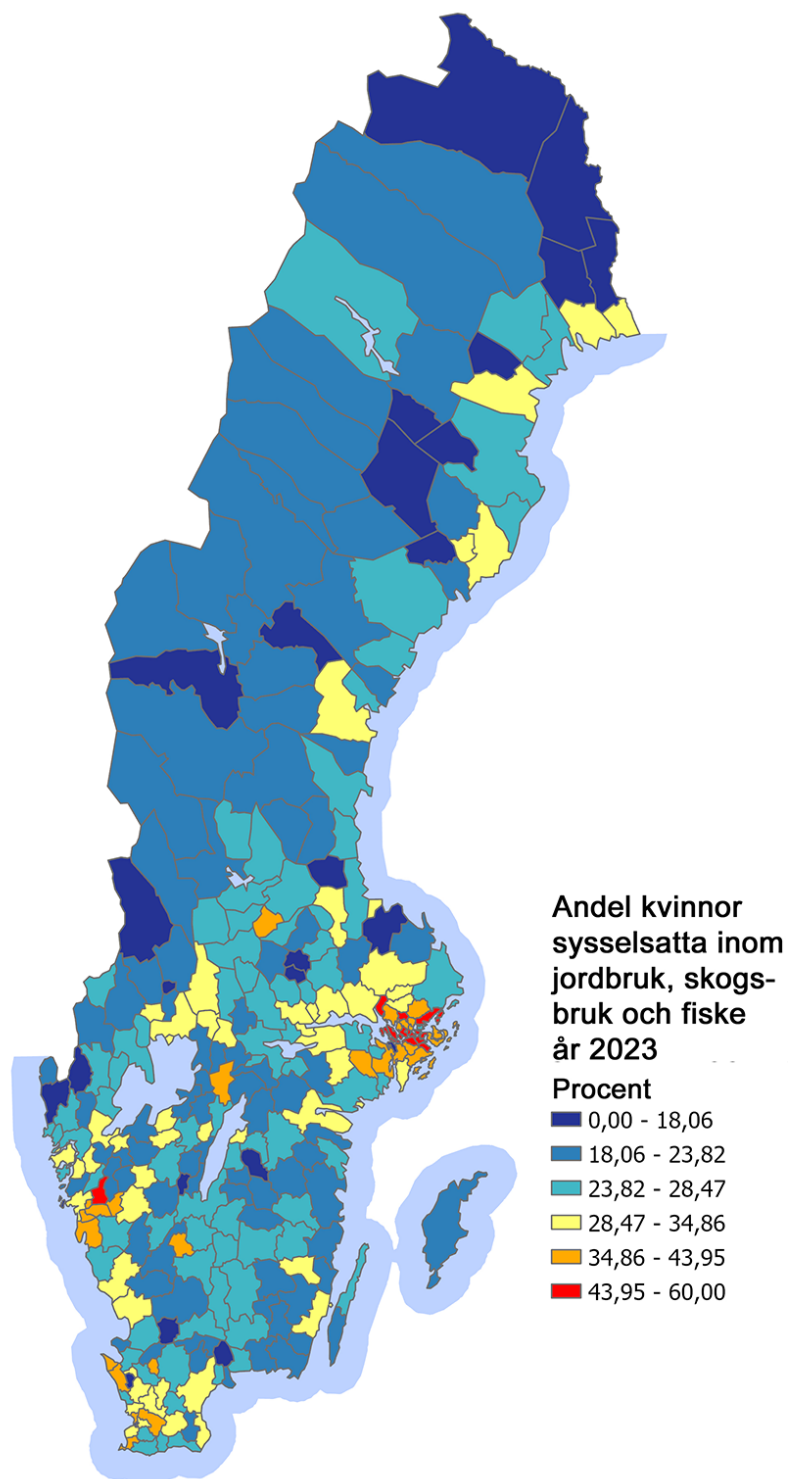
Enligt statistiken hade år 2023 59 procent av jordbrukarnas maka, make eller sambo arbete utanför jordbruket.
Foto: Boris Britva/Unsplash.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien,
KSLA

Drottninggatan 95 B
Box 6806
113 86 Stockholm
tel 08 5454 7700
akademien@ksla.se
www.ksla.se

Facebook: Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) @KSLAkademien
LinkedIn: Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien
X: KSLA @KSLA_Academy
Instagram: skogs_lantbruksakademien

Kartan visar procentuella andelen kvinnor sysselsatt inom SNI-koden jordbruk, skogsbruk och fiske i Landet på kommunnivå. Kvinnorna är i minoritet i de flesta kommuner endast ett fåtal når upp till 50 procent. Det finns regionala skillnader, där regioner kring storstäder förefaller ha högre andel kvinnor. Man bör observera att vissa kommuner har mycket få sysselsatta totalt inom sektorn vilket gör att procentuella siffror kan slå kraftigt. Källa: SCB:s statistik, Sysselsättning SNI.

Källor och referenser:

- SCB statistik: "Sysselsatta 15–74 år efter arbetsställets belägenhet. Årligt register efter födelseregion, region, näringsgren SNI 2007, kön och år"
- Andersson, Elias (2014): *Doing gender (in) equality in Swedish family farming*, Acta Universitatis agriculturae Sueciae 2014:74 Swedish University of Agricultural Sciences, Faculty of Forestry Department of Forest Resource Management Umeå. https://pub.epsilon.slu.se/11533/1/andersson_e_140924.pdf
- Götebo Johannesson, Pia (1996): *Mjök, bär och eterneller: om genus och tillvarons mångtydighet: lantbrukarkvinnor i Mark under 1900-talet*, Carlsson: Stockholm, 342 s.
- Holmquist, Carin (2011): *Från vem och till vem? De gröna näringarnas ekonomiska flöden ur ett genusperspektiv*, LRF:s Jämställdhetsakademi, 60 s.
- Jansson, Sören (1987): *Den moderne bonden: familjejordbruket i industrisamhället*, Gidlund, Stockholm, 114 s.
- Jordbruksverket (2005): *Jämställdhet inom jordbruket och landsbygden – indikatorer om jämställdhet för EU-stöd*, Rapport 2005:17, Jordbruksverket, Jönköping, 49 s. https://www2.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/trycksaker/Pdf_rapporter/ra05_17.pdf
- Jordbruksverket (2011): *Utvecklingen av manlig och kvinnlig delaktighet i ledningen av svenska jordbruksföretag 1999–2010*, Statistik från Jordbruksverket, Statistiskrapport 2011:5
- Nordström Källström, Helena (2008): *Mellan trivsel och ensamhet: om sociala villkor i lantbruket*, Acta Universitatis agriculturae Sueciae 2008:74, Dept. of Urban and Rural Development, Swedish University of Agricultural, Uppsala, 160 s.
- Pettersson, Katarina & Heldt Cassel, Susanna (2014): "Women tourism entrepreneurs: doing gender on farms in Sweden", *Gender in Management*, Vol. 29 No. 8, pp. 487-504. <https://doi.org/10.1108/GM-02-2014-0016>